

Risk- och kapitalhantering i Länsförsäkringar Bankkoncernen 2013

Pelare III

Innehållsförteckning

Inledning	3
Verksamhetsinriktning	4
Risker och riskhantering	5
Kapitalbas och kapitalkrav	6
Kreditrisker	7
Marknads- och likviditetsrisker	13
Affärsrisker	14
Operativa risker	15
Kommande kapitaltäckningsregler	16
Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)	17

Inledning

Denna rapport syftar till att ge detaljerad information om Länsförsäkringar Banks risker, riskhantering och kapitaltäckning i enlighet med de rapporteringskrav (pelare 3) som återfinns i kapitaltäckningsdirektivet (CRD) genom vilket Baselregelverket har implementerats inom EU. Informationskraven har införts i Sverige genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:5).

Genom Basel-reglerna infördes en valmöjlighet att vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk använda antingen en standardmetod eller interna metoder. Bankkoncernen tillämpar reglerna om intern riskklassificering (IRK) enligt tillstånd från Finansinspektionen. Den avancerade riskklassificeringsmetoden används för alla hushållsexponeringar och för företags- och lantbruksexponeringar upp till 5 miljoner kronor. Grundläggande IRK-metod används för företags- och lantbruksexponeringar över 5 miljoner kronor. Schablonmetoden används för övriga exponeringar.

Länsförsäkringar Bankkoncernen

Länsförsäkringar Bank AB (publ), ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen med Länsförsäkringar AB (publ) som moderbolag, vilket ägs av 23 självständiga och kundägda länsförsäkringsbolag. Länsförsäkringsbolagen erbjuder kunderna produkter via sina tre kärnaffärer bankverksamhet, sak- och livförsäkring. Länsförsäkringar Bank ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB (publ) (556549-7020). Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878) samt de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781), Wasa Kredit AB (556311-9204) och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783). Samtliga bolag har sitt säte i Stockholm.

Strategi och mål

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är Sveriges femte största retailbank med en affärsvolym på 314 miljarder kronor. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och affärsvolymen har vuxit brett inom alla områden.

Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och en lokal förankring via de kundägda länsförsäkringsbolagen. Länsförsäkringar har en stor potential att erbjuda banktjänster till de 3,5 miljoner kunderna i länsförsäkringsgruppen baserat på de redan starka kundrelationerna. Huvudmålgrupper är de 2,9 miljoner privatkunderna, varav 1,8 miljoner är boendeförsäkringskunder, samt lantbruks- och småföretagskunderna.

Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och en ökad andel kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar Bank har under åtta av de senaste tio åren haft Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden och har mer nöjda

kunder än de fyra huvudkonkurrenterna storbankerna, enligt Svenskt Kvalitetsindex 2013. Med ett heltäckande bank- och försäkringserbjudande hos Länsförsäkringar får kunderna ett tryggt, privatekonomiskt engagemang.

Kundägande

Länsförsäkringsgruppen består av 23 lokalt kundägda länsförsäkringsbolag och det av dem gemensamt ägda Länsförsäkringar AB som är bankens moderbolag. Försäkringskunderna äger länsförsäkringsbolagen, vilket gör att kundägandets principer även utmärker bankverksamheten. Kundernas trygghet är Länsförsäkringars uppdrag med anor mer än 200 år tillbaka i tiden.

Banken har en låg risktolerans, vilket ger en stabil utveckling över tid. Utlåningen präglas av låga risker och den djupa, lokala kund- och marknadskännedomen hos länsförsäkringsbolagen ger tillsammans med den konservativa synen på risk en tillväxt med hög kreditkvalitet.

Kundmöten och lokal marknadskänedom

Länsförsäkringsbolagen ansvarar för kundkontakterna. Affärsbesluten fattas lokalt och länsförsäkringsbolagens engagemang och nätverk ger en bred och djup kund- och marknadskänedom. Bankverksamhetens kontorsnät består av 130 länsförsäkringsbolagskontor. Personliga kundmöten är högt prioriterade inom Länsförsäkringar då de skapar förtroende och långvariga relationer.

Mobilappen och internetbanken förenklar

De digitala tjänsterna gör det smidigt och enkelt för kunderna att utföra sina bankärenden. Länsförsäkringar Banks prisbelönta mobilapp har numera fler inloggningar än internetbanken och antalet genomförda affärstransaktioner i dessa båda kanaler ökar. Banken har som mål att vara bland de ledande inom digitala tjänster.

Kunddriven och effektiv affärsmodell

Länsförsäkringar Bank stödjer länsförsäkringsbolagen i deras rådgivning och försäljning. Produktutvecklingen sker i ett nära samarbete mellan länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Bank. I samarbetet sker ett kontinuerligt effektiviseringsarbete för att genomföra förbättringsåtgärder som leder till bättre rådgivning till kunderna, mer effektiva processer samt lägre kostnader.

Ett starkt varumärke

Bankens framgångsrika tillväxt och positionering på marknaden bygger till stor del på Länsförsäkringars starka varumärke, den lokala förankringen och kundägandet. Länsförsäkringar har högst anseende bland aktörerna inom bank och försäkring enligt Nordic Brands varumärkesmätning och Anseendebaremeteren för 2013

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Bank har ett heltäckande erbjudande till privatpersoner, lantbrukare och småföretagare.

Sparande ger trygghet

Banken växer brett på spara-området och erbjuder en mängd olika produkter. Bland produkterna märks fondsparande i olika fonder, investeringssparkonto (ISK) som förenklar ett sparande i aktier, fonder och andra typer av värdepapper, aktiesparande, aktieindexobligationer samt olika inlåningsprodukter.

I rådgivningen eftersträvas att kunderna ska få en balans i privat-ekonomin där sparande och amorteringar är en viktig del.

Bankens inlåning, som uppgår till en marknadsandel om 4,5 procent, består till största delen av hushållsinlåning och har under de senaste åren ökat stabilt. Bankens andel av marknadstillväxten i hushållsinlåning var 8 procent under året.

Fond- och värdepapperssparande

Länsförsäkringar har en marknadsandel om 3,9 procent av den svenska fondmarknaden och fonderbjudandet inkluderar ett 80-tal fonder varav drygt 30 är under Länsförsäkringars eget varumärke. Den genomsnittliga avkastningen i fonderna under året uppgick till 17 procent. Löpande genomförs utvärderingar för att ytterligare öka attraktionskraften i fonderna.

Länsförsäkringar ska vara ledande med att hålla en hög kvalitet inom hållbara investeringar och Länsförsäkringar Fondförvaltning har flera samarbeten för att konsekvent arbeta med dessa frågor.

Handeln med aktier och övriga värdepapper är stadigt växande bland kunderna och antalet depåer ökade under året. Även strukturerade produkter erbjuds som exempelvis aktieindexobligationer. Investeringssparkontot (ISK) hade en god tillväxt under året liksom Individuellt pensionssparande (IPS).

Utlåning

Banken har en fortsatt god utlåningstillväxt och utlåningen sker med låg risk. Marknadsandelen inom hushållsutlåning uppgår till 5,0 procent.

Den största produkten är bostadsutlåning, vilken utgör 71 procent av utlåningsportföljen. Bostadsutlåningen sker till största del i Länsförsäkringar Hypotek, som erbjuder bolån upp till 75 procent

av marknadsvärdet vid lånetillfället, och övriga bolån erbjuds av Länsförsäkringar Bank. Banken erbjuder även utlåning till bostadsrättsföreningar och till flerbostadshus.

Länsförsäkringar är fjärde största aktör inom lantbruksutlåning i Sverige. Bankens lantbruksutlåning riktar sig primärt till familjeägda lantbruk som är försäkringskunder hos Länsförsäkringar. Andelen lantbrukskunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar var 97 procent vid årets slut. Lantbruksutlåningen har genomsnittligt små engagemang och andelen bottenlån uppgår till 89 procent. Bottenlån i lantbruk erbjöds fram till 2008 i ett samarbete med en annan aktör. Därefter har Länsförsäkringar erbjudit bottenlån. Under året har tillväxttakten i lantbruksutlåningen avtagit.

Wasa Kredit erbjuder leasing, avbetalning och blancolån och hade under året en god utveckling i utlåningstillväxten på en starkt konkurrenssatt marknad.

Småföretagserbjudande

Erbjudandet till småföretagskunderna utvecklades positivt främst genom en stark inlåningstillväxt. Inlåningen från småföretag ökade med 15 procent till 8,6 miljarder kronor under året och småföretagsutlåningen ökade med 6 procent till 1,7 miljarder kronor.

Bankkort och betalningar

Antalet bankkort ökade med 12 procent till 388 000 och kortaffären hade en god utveckling under året. Antalet betalningstransaktioner ökade med 16 procent till 24 miljoner och antalet butikstransaktioner med bankkort ökade med 22 procent till 15 miljoner. Betalningsförmedlingens intäkter fortsatte att öka under året.

Tjänsten swish hade en god utveckling under året. Länsförsäkringar Bank, som är en av de drivande i swish-samarbetet, äger 10 procent av bolaget som förvaltar och utvecklar tjänsten.

Starkt ungdomserbjudande

Bankens ungdomserbjudande är mycket konkurrenskraftigt och ett av de bästa på den svenska marknaden. För ungdomar från 16 år erbjuds en kort- och betalningstjänst – ungdomskonto med bankkort, internet- och telefonbank samt digitala tjänster – som hade en god utveckling under året.

Risker och riskhantering

Riskhantering ska utföras av medarbetarna i bankverksamheten. På så sätt åstadkoms ett risktänkande som genomsyrar alla dagliga affärsbeslut. Detta decentraliserade sätt att arbeta och hantera risker är en förutsättning för att den risktolerans som är fastställd av styrelsen efterlevs. Bankverksamheten ska kännetecknas av en låg riskprofil vars bas bygger på en utlåningsverksamhet som har fokus på det egna boendet och det familjeägda lantbruket. Riskerna i bankkoncernen delas in i följande grupper:

- Kreditrisker
- Marknadsrisker
- Likviditetsrisker
- Affärsrisker
- Operativa risker

Kreditrisken består i att motparten inte kan fullfölja sina förpliktelser och att därmed koncernen drabbas av en ekonomisk förlust. Marknadsriskerna, som i huvudsak består av ränterisk och valutarisk, ska hanteras enligt en av styrelsen fastställd finanspolicy som stipulerar så små ränterisker som möjligt och där likviditeten placeras nästan uteslutande i svenska värdepapper med hög kreditkvalitet. Endast 1 procent av likviditetsreserven består av utländska (tyska) statspapper. De operativa riskerna mäts mot en risktoleransskala som är fastställd av styrelsen. Affärsrisken består framför allt av intjäningsrisk och avser fluktuationer i bankkoncernens intjäningsförmåga. De övergripande riktlinjerna för risktolerans och strategierna kring risktagande innebär att volymtillväxt och ökad lönsamhet inte ska ske på bekostnad av fler eller större risker. Detta ställer krav på att risker i verksamheten på ett oberoende sätt kontinuerligt identifieras, mäts, kontrolleras, värderas och rapporteras och att riskerna står i proportion till verksamhetens storlek, produktutveckling och tillväxt. De totala riskerna sammanställs och jämförs med det kapital som finns i bankkoncernen för att säkerställa en god kapitalisering.

Styrelsen

Styrelsen har det yttersta ansvaret för bankkoncernens verksamhet och därmed ansvaret för att trygga koncernens tillgångar och skapa en riskmedvetenhet i koncernen. Det uppnås bland annat genom att styrelsen årligen fastställer centrala risktoleranser som säkerställer en sund och välbalanserad process mellan risktagande och riskhantering. En sådan process ska kännetecknas av medvetet fokus på förändringar i verksamheten och dess närliggande omgivning.

I styrelsens ansvar ligger även att fastställa alla de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen, kontrollen och rapporteringen av identifierade risker. Styrelsen ska via bankkoncernens funktioner för Compliance, Riskcontrol och Internrevision även tillse att regelefterlevnad och risker hanteras på ett tillfredsställande sätt.

Verkställande direktören

Verkställande direktören ansvarar för att den löpande förvaltningen sker i enlighet med de av styrelsen fastställda strategierna, riktlinjerna och styrdokumenterna. Verkställande direktören ansvarar för att säkerställa att de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen och kontrollen av identifierade risker fungerar som avsett och beslutats i styrelsen. Ansvaret hos verkställande direktören avser också fastställande av mer detaljerade regler för riskhanteringssystemet inom de ramar som styrelsen beslutat. Verkställande direktören säkerställer löpande att relevant rapportering från respektive enhet, däribland Riskcontrol, sker till styrelsen. Verkställande direktören är ordförande i Asset Liability Committee (ALCO), som följer upp bankkoncernens kapital- och finansfrågor.

Riskcontrol

Riskcontrol är en fristående enhet och har en oberoende ställning gentemot den affärsdrivande verksamheten som den är satt att övervaka och kontrollera. Riskcontrol lyder under verkställande direktören och ansvarar inför styrelsen att riskpolicier följs, risklimiter övervakas och att överträdelser rapporteras till verkställande direktören och styrelsen. Dessutom ansvarar Riskcontrol för riskklassificeringssystemet och validerar kontinuerligt dess kvantitativa komponenter såväl som användningen av det i verksamheten.

En av de viktigaste arbetsuppgifterna för Riskcontrol är att arbeta för att verksamheten har en aktiv riskhantering och att den risktolerans som är fastställd av styrelsen översätts i limiter och att verksamheten arbetar utifrån dessa.

Riskcontrol ansvarar för att löpande rapportera till både ledning, ALCO och styrelse. Avseende kreditrisk innehåller rapporterna bland annat information om utveckling och trender i exponeringsbelopp, riskvikter och kapitalkrav. Vidare rapporteras information om operativa risker och finansiell risk. Avseende finansiell risk innehåller rapporterna primärt ränterisk- och likviditetspositioner.

Kapitalbas och kapitalkrav

Utgångspunkten för fastställandet av kapitalmålet är bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess där samtliga risker som kräver kapital har beaktats. Hänsyn har även tagits till primärkapitalrelationer hos jämförbara finansiella aktörer. Interna beräkningar utvisar att bankkoncernen är väl kapitaliserad i förhållande till sina totala risker. I väntan på beslut avseende den slutliga utformningen

av nytt kapitaltäckningsregelverk har styrelsen för banken i februari 2013 gjort bedömningen att bankkoncernens kärnprimärkapitalrelation bör ligga omkring 13 procent och totalkapitalrelationen omkring 16 procent. Styrelsen avser återkomma med ett nytt kapitalmål då den slutliga utformningen av kapitaltäckningsregelverket är fastställt.

Kapitaltäckningsanalys

Mkr	2013-12-31	2012-12-31
Primärkapital, brutto	8 149,8	7 336,0
Avgår immateriella tillgångar	-397,1	-445,8
Avgår uppskjutna skattefordringar	-9,2	-12,3
Avgår/tillkommer IRK underskott/överskott	-302,4	-265,9
Primärkapital, netto	7 441,1	6 612,0
Supplementärt kapital	2 296,9	1 200,0
Avdrag supplementärt kapital	-302,4	-265,9
Summa kapitalbas	9 435,6	7 546,1
Riskvägda tillgångar enligt Basel II	50 465,0	48 359,4
Riskvägda tillgångar enligt övergångsregler	88 816,1	83 233,6
Kapitalkrav		
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	647,2	678,4
Kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	3 211,3	3 034,2
Kapitalkrav för operativa risker	178,7	156,2
Kapitalkrav enligt Basel II	4 037,2	3 868,8
Justering enligt övergångsregler	3 068,1	2 789,9
Summa kapitalkrav	7 105,3	6 658,7
Primärkapitalrelation enligt Basel II, %	14,7	13,7
Kärnprimärkapitalrelation enligt Basel II, %	14,7	13,1
Kapitaltäckningsgrad enligt Basel II, %	18,7	15,6
Kapitaltäckningskvot enligt Basel II ¹⁾	2,34	1,95
Primärkapitalrelation enligt övergångsregler, %	8,4	7,9
Kärnprimärkapitalrelation enligt övergångsregler, %	8,4	7,6
Kapitaltäckningsgrad enligt övergångsregler, %	10,6	9,1
Kapitaltäckningskvot enligt övergångsregler ¹⁾	1,33	1,13
Särskilda uppgifter		
IRK Reserveringar överskott (+) / underskott (-)	-604,8	-531,8
- IRK Totala reserveringar (+)	386,5	291,1
- IRK Förväntat förlustbelopp (-)	-991,3	-822,9

¹⁾ Kapitaltäckningskvot = total kapitalbas / totalt kapitalkrav.

Mkr	2013-12-31	2012-12-31
Kreditrisk enligt schablonmetoden		
Institutsexponeringar	80,4	104,4
Företagsexponeringar	164,8	167,9
Hushållsexponeringar	54,9	108,6
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0,0	0,0
Oreglerade poster	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	292,7	259,4
Övriga poster	54,4	38,2
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	647,2	678,4
Kreditrisk enligt IRK-metoden		
Hushållsexponeringar		
Fastighetskrediter	1 684,8	1 537,0
Övriga hushållsexponeringar	789,5	709,3
Summa hushållsexponeringar	2 474,3	2 246,3
Företagsexponeringar	736,0	787,1
Motpartslösa exponeringar	0,9	0,7
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	3 211,2	3 034,2
Operativa risker		
Schablonmetoden	178,8	156,2
Summa kapitalkrav för operativa risker	178,8	156,2
Kapitaltäckningsanalys enligt Basel I		
Primärkapital	7 743,5	6 877,9
Supplementärt kapital	2 296,9	1 200,0
Summa kapitalbas	10 040,4	8 077,9
Riskvägda tillgångar	120 469,7	112 351,2
Kapitalkrav för kreditrisker	9 637,6	8 988,1
Primärkapitalrelation, %	6,43	6,12
Kapitaltäckningsgrad, %	8,33	7,19
Kapitaltäckningskvot ¹⁾	1,04	0,90

I kapitalbasen ingår styrelsens förslag till vinstdisposition.

I den finansiella företagsgruppen ingår, förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878), även de helägda och fullt konsoliderade dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781), Wasa Kredit AB (556311-9204) samt Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783).

Kreditrisker

Kreditrisk definieras som risken för förlust till följd av att en motpart inte förmår fullgöra sina åtaganden gentemot bankkoncernen och att eventuella säkerheter inte täcker kapitalfordran. Bankkoncernen beräknar samtliga hushållsexponeringar enligt den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK), vilket motsvarar omkring 87 (88) procent av bankkoncernens låneportfölj. Detta innebär att en stor del av kreditriskexponeringen beräknas via en metod som har till syfte att identifiera och klassificera risken hos varje enskild motpart. För den del av låneportföljen som avser lantbruks- och företagsmotparter med exponering överstigande 5 Mkr används den grundläggande IRK-metoden (IRK-F). Bostadsutlåningens andel av den totala låneportföljen uppgår till 71 (71) procent och lantbruksutlåningens andel till 13 (13) procent. Schablonmetoden används för övriga exponeringar. Utlåningsportföljen består i sin helhet av krediter inom Sverige och har en god geografisk spridning. Koncentrationsrisken är främst hänförlig till produktkoncentration i bolån.

Kreditprocessen

Bankverksamheten har en balanserad och konsekvent kreditgivning med ett starkt utvecklat systemstöd. Kreditgivningen ska uppnå en god och homogen kreditkvalitet. Kreditgivningen är främst inriktad på privatpersoners bolån och små familjelantbruk med låg risk. Maximalt tillåten belåning för olika typer av krediter och limiter för de lokala länsförsäkringsbolagens kreditgivning fastslås i styrelsens riktlinjer. Beslutandeinstanserna är beroende av krediternas storlek. Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet och kundernas återbetalningsförmåga.

Kreditprövning sker nästan uteslutande med stöd i centrala beredningssystem med hög automatiseringsgrad där kvalitetsgranskning, beslutssteg, och riskbedömning enligt IRK är integrerade delprocesser. Kreditbeviljningen hanteras till största delen av de lokala länsförsäkringsbolagen, som även har kreditansvaret för alla lån. Kreditregelverket fastställs av bankens styrelse och gäller för alla länsförsäkringsbolagen.

Länsförsäkringsbolagen har god kunskap om sina kunder, mycket god lokal marknadskänedom och ett helkundsperspektiv som gynnar hela affären. Länsförsäkringsbolagens kunskap och kreditansvar tillsammans med gemensamt systemstöd för automatiserad riskklassificering i enlighet med IRK-metoden ger goda förutsättningar för en balanserad och konsekvent kreditgivning. Länsförsäkringsbolagen har löpande en uppföljning och kvalitetsgranskning av utlåningsportföljen och kredittagarnas återbetalningsförmåga.

Kreditkvalitet

Utlåningsportföljen består till sin helhet av krediter inom Sverige och till 71 (71) procent av utlåning till det egna boendet i form av småhus och bostadsrätter. Bottenlån med inområde upp till 75 procent av marknadsvärdet vid beviljningstillfället utgör den största andelen bolån. Låga inområden kombinerat med god geografisk spridning och lokal förankring är grundpelare i tillförsäkrandet att

utlåningsportföljen håller en hög kreditkvalitet. Kreditgivning för bolån sker till en maximal belåningsgrad om 85 procent.

Utlåning till lantbruk uppgår till 13 (13) procent av låneportföljen. Utlåningssegmentet är ett bra komplement till bolånen i och med att en stor andel avser utlåning till det familjeägda lantbruket. Tillsammans med bolån motsvarar detta 84 (84) procent av utlåningsportföljen i bankkoncernen.

Implementeringsplan för IRK-metoden

I december 2006 erhöll Länsförsäkringar Bank tillstånd från Finansinspektionen att tillämpa den avancerade IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för hushållsexponeringar, vilka står för huvuddelen av kreditportföljen. Sedan februari 2007 tillämpas IRK-metoden för dessa exponeringar. Efter tillstånd i december 2009 tillämpades den grundläggande IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet. I juni 2012 erhöles tillstånd att tillämpa intern metod för samtliga företagsexponeringar och tillstånd att hänföra företagsexponeringar understigande 5 Mkr till exponeringsklass Hushåll och därmed tillämpa avancerad IRK-metod för dessa. Sedan den 30 juni 2012 tillämpas dessa metoder vid kapitalkravsberäkningen. För övriga mindre kreditportföljer i bankkoncernen kommer interna modeller att implementeras i enlighet med den av Finansinspektionen godkända implementeringsplanen. Permanenta undantag har erhållits för exponeringar mot stat, kommun, landsting och banker.

Riskklassificeringssystemet

Riskklassificeringssystemet är en central del av kreditprocessen och består av metoder, modeller, processer, kontroller och IT-system för att stödja och vidareutveckla kvantifieringen av kreditrisker. Specifikt används riskklassificeringssystemet vid

- Kreditprocessen
- Uppföljning och rapportering
- Kapitalkravsberäkning
- Kapitalallokering

Nedan beskrivs några centrala begrepp inom riskklassificeringssystemet.

Sannolikheten för fallissemang (PD) är sannolikheten för att en motpart fallerar inom 12 månader. En motpart anses vara fallerad om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten ej kan leva upp till sina åtaganden mot banken.

För varje motpart beräknas initialt ett PD som ska avspegla risken för fallissemang inom de följande 12 månaderna. Detta PD justeras sedan för att avspegla den genomsnittliga fallissemangsandelen över ett flertal konjunkturcykler. Slutligen adderas en säkerhetsmarginal till PD för att säkerställa att risken inte underskattas. Efter beräkningen av PD rangordnas samtliga motparter och delas in i bankens PD-skala. Denna PD-skala består av elva riskklasser för ej fallerade motparter samt en riskklass för fallerade motparter.

PD-klass 2013-12-31, Tkr	PD (%)	EAD
1	0.05	19 008 142
2	0.10	22 456 273
3	0.20	42 570 942
4	0.40	35 902 732
5	0.80	24 766 104
6	1.60	10 470 143
7	3.20	5 058 422
8	6.40	2 691 175
9	12.80	1 640 615
10	25.60	862 097
11	51.20	683 667
Fallisseman	100.00	900 816
Totalt		167 011 128

Jämförelse PD-klasser	Indikativ rating från Standard & Poor's
Intern	PD (%)
1-4	< 0,53
5-6	0,53-2,13
7-8	2,13-8,53
9-11	> 8,53
Fallisseman	100

Vid utvecklingen av modeller för beräkning av PD har hänsyn tagits till vilken information som är mest relevant för respektive motparts-
slag. Indelningen i PD-klasser för hushållsexponeringar sker helt
via metoder baserad på prediktiv statistisk analys (credit scoring),
medan indelningen i PD-klasser för företagsexponeringar, utöver en
strikt prediktiv statistisk analys, till viss del även är baserad på indi-
viduella expertbedömningar. I riskmodellerna beaktas både intern
och extern information.

Förlust givet fallisseman (LGD) är den andel av en motparts
exponering som förväntas tas som förlust vid ett fallisseman

Intern LGD-estimat beräknas för hushållsexponeringar. Dessa
estimat baseras på intern information om förlustgrad, belåningsgrad
och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal för att
säkerställa att risken inte underskattas. Slutligen justeras estimaten
för att återspegla förlustgraden i en lågkonjunktur. För exponeringar
mot företag där motpartens totala exponering överstiger 5 Mkr till-
lämpas av FI föreskrivna värden på LGD.

Exponering vid fallisseman (EAD) är det exponeringsbelopp
som motparten förväntas utnyttja vid ett fallisseman. För åtagan-
den som till fullo ligger inom balansräkningen definieras EAD som
kapitalskuld plus upplupna och förfallna ej betalda räntor och avgif-
ter. För åtaganden som helt eller delvis ligger utanför balansräk-
ningen beräknas EAD genom att motpartens totala beviljade belopp
multipliceras med en konverteringsfaktor (KF). För hushållsexpo-
neringar beräknas interna estimat av konverteringsfaktorer. Dessa
estimat baseras på intern information om realiseringsgrad, utnytt-
jandegrad och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal
för att säkerställa att risken inte underskattas. För exponeringar mot
företag där motpartens totala exponering överstiger 5 Mkr tilläm-
pas av Finansinspektionen föreskrivna värden på KF.

Förväntad förlustandel (EL%) är sannolikheten för fallisseman
(PD) multiplicerat med förlust givet fallisseman (LGD). Det för-
väntade förlustbeloppet erhålls genom att multiplicera exponering
vid fallisseman (EAD) med den förväntade förlustandelen (EL%).
Riskvikt beräknas genom funktioner som är givna av Finansinspek-
tionen. Bankens interna estimat av riskparametrar fungerar som
indata till dessa funktioner. Riskvägda tillgångar beräknas genom
att multiplicera exponering vid fallisseman med riskvikt. Kapital-
kravet är åtta procent av de riskvägda tillgångarna.

Förväntad förlust i relation till utfall

Nedan redovisas de PD-, LGD- och EL-estimat som tillämpas i
kapitaltäckningsrapporteringen, det vill säga de estimat som inklu-
derar både säkerhetsmarginal och konjunkturjustering. Det expone-
ringsviktade PD-estimatet för samtliga ej fallerade exponeringar
inom IRK per 31 december 2012 var 1,04 procent, uppdelat på 0,75
procent för fastighetskrediter och 2,36 procent för övriga hushålls-
exponeringar. Andelen av dessa exponeringar som fallerade under
2012 var 0,36 procent, uppdelat på 0,19 procent för fastighetskredi-
ter och 1,82 procent för övriga hushållsexponeringar.

Det exponeringsviktade LGD-estimatet för samtliga ej fallerade
exponeringar inom IRK per 31 december 2011 var 27,0 procent,
uppdelat på 23,5 procent för fastighetskrediter och 47,4 procent för
övriga hushållsexponeringar. Den faktiska förlustgraden för de
exponeringar som fallerade under 2012 var 15,0 procent för fastig-
hetskrediter och 56,7 procent för övriga hushållsexponeringar. I
beräkningen av de faktiska förlustgraderna har hänsyn tagits till
återvinningar till och med 31 december 2013, det vill säga den
genomsnittliga återvinningsperioden är ett och ett halvt år.

Den förväntade förlustandelen, EL%, för samtliga ej fallerade
exponeringar inom IRK per 31 december 2011 var 0,36 procent,
uppdelat på 0,20 procent för fastighetskrediter och 1,28 procent för
övriga hushållsexponeringar. Motsvarande utfall under 2012 var
0,18 procent, uppdelat på 0,03 procent för fastighetskrediter och
1,15 procent för övriga hushållsexponeringar. Merparten av kredit-
förlusterna härrör från blancolån och privatkonton med endast en
kredittagare.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som
inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och
som inte är noterade på en aktiv marknad. I balansräkningen repre-
senteras dessa av balansposterna Utlåning till kreditinstitut, Utlå-
ning till allmänheten samt Övriga tillgångar. För ytterligare upplys-
ningar, se Länsförsäkringar Banks årsredovisning 2013.

Osäkra lånefordringar

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning
som är mer än 60 dagar förfallen eller om det finns anledning att
förvänta sig att motparten på andra grunder ej kan leva upp till sitt
åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks
av säkerhet med fullgott värde. En oreglerad lånefordran har en

oreglerad förfallen betalning som är mer än 9 dagar och upp till 60 dagar. Resultatet nedan avser i sin helhet utlåning till allmänhet.

Inom bank- och hypoteksverksamheten finns inga lån där villkoren omförhandlats under året och där lånet annars skulle redovisats som osäkert.

Inom leasing och avbetalningsverksamheten görs i mindre utsträckning uppgörelser om betalplaner, om bedömningen är att det gynnar såväl kund som leasegivare.

Andelen osäkra fordringar uppgick till 393 (298) miljoner kronor, vilket motsvarar 0,23 (0,19) procent av den totala låneportföljen före reserver. Kreditförlusterna uppgick till 126 (91) miljoner kronor, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,08 (0,06) procent.

Osäkra fordringar och kreditförluster utgör fortsatt en liten andel av den totala utlåningen.

Osäkra lånefordringar produktfördelade, Mkr	2013-12-31	2012-12-31
Bolån	25,3	5,4
Lantbruksutlåning	71,4	4,1
Blancolån	113,6	112,5
Leasing	111,3	115,7
Avbetalning	46,4	46,5
Flerbostadshus	-	-
Industriefastighet	-	-
Övrigt	25,4	13,7
Totalt	393,4	297,9

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra fordringar, Mkr	2013-12-31	2012-12-31
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	1,3	0,8
Fordringar förfallna 20–39 dgr	343,6	472,7
Fordringar förfallna 40–60 dgr	10,0	30,3
Totalt	354,9	503,8

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra fordringar, 2013-12-31, Mkr	Länsför-säkringar Bank	Länsför-säkringar Hypotek	Wasa Kredit	Koncernen
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,8	0,5	0,0	1,3
Fordringar förfallna 20–39 dgr	32,2	43,4	268,0	343,6
Fordringar förfallna 40–60 dgr	0,0	0,0	10,0	10,0
Totalt	33,0	43,9	278,0	354,9

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Nedskrivningar

Löpande bedöms om det finns objektiva omständigheter som visar att det finns indikation på nedskrivningsbehov både för osäkra fordringar och för den del av låneportföljen där bedömning av framtida kassaflöden har försämrats. Indikation på nedskrivningsbehov baseras på dels objektiva omständigheter som exempelvis försenad eller utebliven betalning, konkurs eller en värdenedgång på säkerheten och dels baserat på en försämrad återbetalningsförmåga utifrån riskbaserade bedömningar och antaganden.

Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär risken att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot Länsförsäkringar Bank, vilket kan leda till förluster. Motpart avser här motparter för ränte- och valutaswappar. Bankkoncernen har ett antal swapmotparter, alla med hög rating och där så kallade ISDA-avtal upprättats. För den säkerställda verksamheten i Länsförsäkringar Hypotek finns till ISDA-avtalen även tillhörande ensidiga CSA-avtal. CSA-avtal innebär förpliktelser om leverans och mottagande av säkerheter vid marknadsförändringar av swapexponeringar.

Derivat, verkliga värden Mkr	Positiva värden 2013-12-31
AA-/Aa3	112,7
A+/A1	127,8
A+/A2	-
A/Aa2	275,7
Totalt	516,2

Positiva och negativa värden är nettade per motpart. Endast positiva värden, netto, ingår i tabellen.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk definieras som att stora, viktiga eller väsentliga volymer och/eller engagemang är koncentrerade till ett begränsat antal kunder, till en viss bransch, produkt eller geografiskt område. Det innebär således att sådana positioner eller förhållanden ökar sårbarheten eftersom effekten kan bli relativt stor på verksamheten. Riskspridningen är därmed begränsad.

Koncentrationsrisken kan delas upp i två typer av kategorier. Den första tar bäring på individuella exponeringar mot en viss motpart eller en grupp av motparter som ur risksynpunkt kan föras samman. Denna kategori kan huvudsakligen hänföras till en så kallad stor exponering. Stora exponeringar regleras av, och rapporteras till Finansinspektionen. I och med denna rapportering sammanställs kvartalsvis alla de exponeringar som är större än 10 procent av kapitalbasen.

Den andra typen av koncentrationsrisk tar bäring på generella exponeringar som kan fördelas in i en viss kategori som är driven av en underliggande variabel som exempelvis geografisk indelning, produkt, marknad och säkerhetstyp. Bankkoncernen har att beakta följande sektorer vid bedömning av uppkomsten av koncentrationer:

- Geografisk indelning
- Produkt- och marknadsindelning
- Säkerhetstyper
- Kund- och motpartskaraktär.

Totalt och genomsnittligt EAD

Tkr	2013-12-31	Medelvärde 2013
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Hushållsexponeringar	148 579 021	145 710 339
Företagsexponeringar	18 432 107	18 064 656
Motpartslösa exponeringar	11 631	9 378
Totalt IRK	167 022 759	163 784 373
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	8 292 292	9 005 529
Regionala och lokala myndigheter	2 943 042	3 000 446
Institutsexponeringar	6 204 475	8 387 847
Företagsexponeringar	2 060 303	2 097 037
Hushållsexponeringar	914 593	909 957
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0
Oreglerade poster	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	36 593 603	30 329 407
Exponering mot fonder	76 875	85 103
Övriga poster	1 283 276	1 130 742
Totalt Schablon	58 368 458	61 340 587

Medräkningsbara säkerheter

2013-12-31, Tkr	EAD	Säkerställt genom medräkningsbara säkerheter
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Företagsexponeringar	18 432 107	16 233 211
Totalt IRK	18 432 107	16 233 211
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	8 292 292	0
Regionala och lokala myndigheter	2 943 042	0
Institutsexponeringar	6 204 475	0
Företagsexponeringar	2 060 303	0
Hushållsexponeringar	914 593	0
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0
Oreglerade poster	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	36 593 603	0
Exponering mot fonder	76 875	0
Övriga poster	1 283 276	0
Totalt Schablon	58 368 458	0

EAD för fastigheter geografisk fördelning

2013-12-31, Tkr Geografisk indelning	Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar	
	EAD	Andel EAD (%)	EAD	Andel EAD (%)
Västra Sverige	27 595 103	21,7	3 308 497	20,1
Östra Mellansverige	28 737 429	22,6	4 628 100	28,1
Stockholm	18 112 870	14,2	1 384 102	8,4
Södra Sverige	16 501 074	13,0	2 998 932	18,2
Norra Mellansverige	12 659 321	10,0	753 941	4,6
Småland	12 974 062	10,2	2 481 538	15,1
Norra Norrland	5 930 559	4,7	457 983	2,8
Mellersta Norrland	4 682 982	3,7	446 442	2,7
Totalt	127 193 401	100,0	16 459 535	100,0

EAD fördelat på avtalsmässiga löptider

2013-12-31, Tkr	<3 m	3-6 m	6-12 m	1-3 år	3-5 år	>5 år
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>						
Hushållsexponeringar	98 270 333	4 810 747	5 162 927	33 188 137	6 287 336	859 540
Företagsexponeringar	12 191 016	596 802	640 492	4 117 185	779 981	106 631
Motpartslösa exponeringar	11 631	0	0	0	0	0
Totalt IRK	110 472 980	5 407 549	5 803 419	37 305 322	7 067 318	966 171
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>						
Stater och centralbanker	1 174 487	495 206	317 026	4 503 532	1 802 042	0
Regionala och lokala myndigheter	20 355	87 785	11 039	1 357 513	1 459 809	6 541
Institutsexponeringar	3 346 877	100 592	102 197	1 664 940	7 105	982 763
Företagsexponeringar	1 362 687	66 709	71 593	460 210	87 185	11 919
Hushållsexponeringar	604 913	29 613	31 781	204 293	38 702	5 291
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0	0	0	0	0
Oreglerade poster	0	0	0	0	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	0	14 696 967	0	11 995 324	9 620 523	280 789
Exponering mot fonder	0	0	76 875	0	0	0
Övriga poster	1 283 276	0	0	0	0	0
Totalt Schablon	7 792 594	15 476 873	610 511	20 185 813	13 015 365	1 287 302

Genomsnittlig riskvikt för IRK-exponering

2013-12-31, Tkr	Exponering	EAD	Riskvikt (%)	Riskvägda tillgångar	Kapitalkrav
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>					
Hushållsexponeringar	150 443 632	148 579 021	21	30 929 391	2 474 351
Företagsexponeringar	18 608 452	18 432 107	50	9 199 692	735 975
Motpartslösa exponeringar	11 631	11 631	100	11 631	930
Totalt IRK	169 063 715	167 022 759	24	40 140 714	3 211 257
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>					
Stater och centralbanker	8 292 687	8 292 292	0	0	0
Regionala och lokala myndigheter	3 007 490	2 943 042	0	0	0
Institutsexponeringar	6 213 017	6 204 475	16	1 004 677	80 374
Företagsexponeringar	2 077 878	2 060 303	100	2 060 303	164 824
Hushållsexponeringar	1 125 242	914 593	75	685 944	54 876
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0	0	0	0
Oreglerade poster	0	0	0	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	36 593 603	36 593 603	10	3 659 360	292 749
Exponering mot fonder	76 875	76 875	100	76 875	6 150
Övriga poster	1 283 276	1 283 276	47	602 572	48 206
Totalt Schablon	58 670 068	58 368 459	14	8 089 731	647 179

Fördelning per PD-klass

PD-klass 2013-12-31, Tkr	Hushållsexponeringar					
	Fastighetskrediter		Övriga Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar	
	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)
1	16 749 427	3	790 330	5	1 468 385	13
2	19 864 408	6	2 168 372	13	423 493	20
3	36 108 346	9	1 879 419	19	4 583 177	30
4	26 977 165	16	4 380 901	28	4 544 666	42
5	17 659 844	26	4 674 720	47	2 431 540	57
6	5 009 653	41	2 928 598	67	2 531 892	72
7	2 024 182	61	1 922 545	71	1 111 695	86
8	1 171 232	92	1 031 129	72	488 814	106
9	751 897	123	620 033	91	268 685	142
10	361 052	140	380 863	118	120 182	176
11	292 530	131	204 953	127	186 184	181
Fallissemang	223 665	279	403 757	151	273 394	0
Totalt	127 193 401	16	21 385 620	47	18 432 107	50

Exponeringsviktat LGD för IRK-exponeringar

2013-12-31	Exponeringsviktat LGD (%) ¹⁾
Hushållsexponeringar	24,8

¹⁾ Detta värde är framåtblickande per 31 december 2012.

Outnyttjade åtagande för IRK-exponeringar

2013-12-31, Tkr	Exponering	Genomsnittlig KF (%)
Hushållsexponeringar	6 555 227	71,6

Kreditförluster netto

Mkr	2013	2012
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-139,6	-136,2
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som redovisats som konstaterade kreditförluster	131,1	102,8
Årets nedskrivning för kreditförluster	-307,6	-147,7
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	109,2	85,4
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	63,5	22,4
Förlusttäckning från närstående bolag	-	-
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-143,4	-73,3
Gruppvis reservering för individuellt värderade fordringar	-	-
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk		
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	16,8	-19,1
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	16,8	-19,1
Årets nettokostnad för infriande av garantier	0,2	1,1
Årets nettokostnad för kreditförluster	-126,4	-91,3

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten.

Utlåning till allmänheten

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

Mkr	2013-12-31	2012-12-31
Lånefordringar, brutto		
Offentlig sektor	874,0	982,0
Företagssektor	14 200,2	12 754,8
Hushållssektor	147 350,1	136 530,5
Övriga	0,5	0,0
Summa lånefordringar brutto	162 424,8	150 267,3
Nedskrivning för individuellt reserverade lånefordringar		
Företagssektor	-97,1	-69,1
Hushållssektor	-220,3	-135,3
Summa individuella reserveringar	-317,4	-204,4
Nedskrivning för gruppvis reserverade lånefordringar		
Företagssektor	-24,4	-32,4
Hushållssektor	-79,8	-88,6
Övrigt	0,0	0,0
Summa gruppvisa reserveringar	-104,2	-121,0
Summa nedskrivning	-421,6	-325,4
Lånefordringar, netto		
Offentlig sektor	874,0	982,0
Företagssektor	14 078,7	12 653,3
Hushållssektor	147 050,0	136 306,6
Övriga	0,5	0,0
Summa utlåning till allmänheten	162 003,2	149 941,9
Återstående löptid på högst 3 månader	1 522,0	1 605,1
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	5 006,2	5 051,0
Återstående löptid >1 år men högst 5 år	10 963,6	10 693,0
Återstående löptid > 5 år	146 138,7	134 082,0
Utan löptid	0,0	0,0
Summa nominella kassaflöden	163 630,5	151 431,1
Osäkra lånefordringar		
Företagssektor	128,3	118,2
Hushållssektor	265,1	179,7
Summa osäkra lånefordringar	393,4	297,9

Definitioner:

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är förfallen sedan mer än 60 dagar eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder inte kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde.

Avstämning av nedskrivningar för kreditförluster

Mkr	2013-12-31			2012-12-31		
	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total
Ingående balans	-204,4	-121,0	-325,4	-181,9	-101,9	-283,8
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	131,1	0,0	131,1	102,8	-4,3	98,5
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	63,5	16,8	80,3	22,3	-14,8	7,5
Årets nedskrivning för kreditförluster	-307,6	0,0	-307,6	-147,6	0,0	-147,6
Utgående balans	-317,4	-104,2	-421,6	-204,4	-121,1	-325,4

Marknads- och likviditetsrisker

Det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten inom bankkoncernen definieras i den av styrelsen fastställda finanspolicyn. Finanspolicyn uttrycker styrelsens inriktning beträffande hanteringen av marknads- och likviditetsriskerna.

Ränterisk

Ränterisk uppstår om tillgångar, skulder och derivat inte har en matchning av räntebindingstider. I möjligaste mån ska den fasta utlåningen matchas med motsvarande upplåning alternativt via ränteswappar. Det innebär att några tidsgap i princip ej ska finnas. I praktiken är detta en omöjlighet, vilket leder till att styrelsen har fastställt ränterisklimiter. Dessa limiter är emellertid så konservativt satta att grundprincipen om matchning ändå ska gälla. Finanspolicyn anger ränterisken såsom effekten av en procentenhets parallellförskjutning av avkastningskurvan. En höjning av marknadsräntorna med en procentenhet skulle den 31 december 2013 ha medfört en ökning av värdet på räntebärande tillgångar och skulder, inklusive derivat med 40 (70) miljoner kronor.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att en valuta ändrar värde gentemot en annan valuta. Risken består i att en förlust kan uppstå om valutakursen förändras negativt. All upplåning som sker i utländsk valuta swappas i enlighet med finanspolicyn innan likvidavräkning till SEK sker i syfte att eliminera valutarisken.

Likviditetsrisk och finansieringsstrategi

Styrelsen i Länsförsäkringar Bank beslutar årligen om en finanspolicy som är ett ramverk för den finansiella verksamheten i banken med dotterbolag. Där uttrycker styrelsen inriktningen beträffande hantering av marknads- och likviditetsrisker.

Styrelsens huvudmål är att hanteringen av likviditet och finansiering ska säkerställas genom god framförhållning, funktionsåtskillnad samt god kontroll. Limiter och riktlinjer är satta för varje risktyp avseende såväl bankens egen verksamhet som för bankkoncernen och ska uppdateras vid behov.

Styrelsen beslutar även om en likviditets- och finansieringsstrategi, som är baserad på affärsplanen för det kommande året och ska understödja uppfyllande av uppsatta affärs mål samt hantering av finansiella risker. Avvikelser ifrån fastställd affärsplan föranleder uppdatering av likviditets- och finansieringsstrategin. Denna strategi fastställs årligen och följs upp minst halvårsvis i styrelsen samt löpande i ALCO och uppdateras vid behov. Större avvikelser av väsentlig karaktär rapporteras omgående till styrelsen.

Likviditetsrisker ska i möjligaste mån minimeras. Framtida likviditetsbehov och betalningsberedskap ska säkerställas genom en god prognostisering för den kommande tolv månadersperioden. Strategin är nedbruten i en finansieringsplan med nyckeltal och mål för uppfyllande av den av styrelsen fastställda inriktningen. Finansieringsplanen upprättas årligen och fastställs av CFO. Planen följs upp dagligen i förhållande till mål med veckorapporter till CFO.

Uppdatering sker vid behov inom ramar som anges i likviditets- och finansieringsstrategin samt i finanspolicyn.

En betryggande likviditetsreserv ska finnas för att säkerställa att tillräcklig likviditet alltid finns tillgänglig. Förvaltning och Placering av reserven ska ske inom de fastställda limiter som finns angivna i finanspolicyn.

Internprissättning ska återspegla verklig kostnad för att upprätthålla erforderlig likviditet för att åstadkomma transparens och rätt affärsstyrning.

Likviditetsreserv

Den 31 december 2013 uppgick likviditetsreserven till nominellt 45,9 (37,5) mdr. Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med mycket hög kreditkvalitet och består till 76 procent av svenska säkerställda obligationer, till 12 procent av svenska statsobligationer, till 11 procent av andra svenska obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa och till 1 procent av tyska statspapper. Likviditeten i placeringarna är hög och samtliga ingående svenska värdepapper i likviditetsreserven är belåningsbara hos Riksbanken och i förekommande fall i ECB. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden i cirka 1,5 år mötas utan ny upplåning på kapitalmarknaden. Koncernens Liquidity Coverage Ratio (LCR) uppgick till i genomsnitt 253 procent under det fjärde kvartalet 2013. LCR i euro uppgick till 1 847 procent den 31 december 2013.

Likviditetshantering

Likviditetsrisken hanteras av Treasuryenheten. Likviditetsrisken kvantifieras genom likviditetsprognoser som dels innehåller samtliga finansiella kassaflöden och dels förväntade kassaflöden med antagen nettoutlåningsökning. Likviditetsportföljen stresstestas kontinuerligt enligt tre scenarior. Dessa scenarior belyser hur länge de likvida medlen räcker givet att

- Verksamheten löper enligt plan men ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten och inlåningstillväxten är oförändrad samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten är oförändrad och inlåningen minskar samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig.

Treasuryenheten ansvarar även för likviditetsportföljen. Daglig rapportuppföljning görs om likviditetsportföljens storlek och struktur. Likviditeten kan därmed på daglig basis följas utifrån dessa rapporter. Likviditetsportföljen är dimensionerad för att under alla förutsättningar klara cirka tre månaders ”normal” verksamhet utan upplåningsaktivitet på kapitalmarknaden. Med normal verksamhet inbegrips även den förväntade tillväxten i utlåningsportföljen. Likviditetsrisken definieras som risken att bankkoncernen genom brist på likvida medel, ej kan fullgöra sina åtaganden eller att de endast kan fullgöras genom upplåning av likvida medel till avsevärt ökad kostnad. Denna definition har en nära koppling till definitionen av finansieringsrisken. Likviditetsrisken avser också risken att finansiella instrument inte omedelbart kan omsättas i likvida medel utan att förlora i värde.

Likviditetsrisken som avser risken att finansiella placeringar förlorar i värde begränsas genom att i princip enbart tillåta placeringar i höglivkvida instrument i form av domestika statspapper och domestika säkerställda obligationer och bostadscertifikat som är pantsättningsbara i Riksbanken.

Beredskapsplaner

Planer för att hantera störningar som påverkar likviditeten för bankkoncernen finns och uppdateras årligen. En beredskapsgrupp är utsedd och handlingsplaner är upprättade och fastställda i ALCO.

Övergripande målsättning för refinansieringsstrategin

Det övergripande målet gällande upplåningen är att tillse att verksamheten har erforderlig refinansiering på såväl kort som lång sikt och på efterfrågade löptider. Därtill ska upplåningen bidra till den övergripande lönsamheten och konkurrenskraften i verksamheten genom att priset och sammansättningen på skulderna hanteras så att det är i linje med relevanta konkurrenters. Mål formuleras för att styra de olika aktiviteterna gällande marknad, instrument och sammansättning för upplåningen och utgår ifrån följande två övergripande mål: Upplåningen ska

- Säkerställa behovet av kapital på kort och lång sikt
- Tillse att priset på emitterade värdepapper ligger i paritet med relevanta konkurrenter.

Strategi för säkerställande av refinansiering på kort och lång sikt

Koncernen ska löpande träffa investerare, såväl nuvarande som potentiella, för att säkerställa att dessa har en bild över verksamheten som gör att såväl limiter finns på plats, som vilja till att investera i koncernens värdepapper över tiden. Koncernens arbete med refinansieringen ska även bygga på en diversifiering vad gäller olika

investerare och marknader. För att diversifieringen ska fungera behöver koncernen även kunna emittera den typ av värdepapper som investerarna på respektive utvald marknad efterfrågar. Detta för att säkerställa tillgången på refinansiering över tiden. De instrument som bankkoncernen kan använda sig av finns reglerade i finanspolicyn. Investerararbetet ska omfatta såväl banker, fondförvaltare, försäkringsbolag och centralbanker. Koncernen ska vidare inom detta arbete eftersträva att tillse att så god likviditet som möjligt uppnås i koncernens placeringar samt som ett led i att säkra refinansieringsmöjligheterna.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2013-12-31, Mkr	2012-12-31, Mkr
AAA/Aaa	34 333,7	31 111,7
Totalt	34 333,7	31 111,7

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken innebär att bankkoncernen vid finansieringsförfall inte lyckas återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Definitionen har en nära koppling till definitionen av likviditetsrisk. Genom att använda ett så stort antal finansieringskällor som möjligt med vidgad investerarbas och genom att sprida på finansieringsförfallen över tiden minskar finansieringsrisken för bankkoncernen. Finanspolicyn stipulerar dessutom att den genomsnittliga löptiden på upplåningen ska överstiga den genomsnittliga löptiden på utlåningsportföljen. Högsta kreditbetyg från både Standard and Poor's (AAA) och Moody's (Aaa) avseende Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer samt A respektive A3 avseende bankkoncernens seniora upplåning har borgat för gott mottagande av bankkoncernens namn i kapitalmarknaden både i Sverige och i euromarknaden.

Affärsrisker

Enligt bankkoncernens definition består affärsriskerna av följande risker:

- Strategisk risk
- Intjäningsrisk
- Ryktesrisk

Strategisk risk

Bankkoncernen har identifierat strategisk risk som en viktig affärsrisk att ta hänsyn till. Strategisk risk innebär institutionella förändringar och förändringar i grundläggande marknadsförutsättningar som kan inträffa. Med strategisk risk avses också ansvaret hos styrelse och VD att planera, organisera, följa upp och kontrollera verksamheten samt att kontinuerligt bevaka marknadsförutsättningar.

Intjäningsrisk

Intjäningsrisk definieras hos bankkoncernen som volatilitet i intjäning som ger risk för minskade intäkter på grund av en oförväntad nedgång i intäkterna från exempelvis konkurrens eller volymminskningar. Intjäningsrisker finns i samtliga produkter och portföljer hos bankkoncernen. En stor del av bankkoncernens affärsverksamhet är bolån vilken har en låg volatilitet.

Ryktesrisk

Ryktesrisk är svår att bedöma men likväl en risk som är förödande om den inträffar för en verksamhet som bygger på ett väl inarbetat varumärke som Länsförsäkringar har. Ryktesrisk är risken för förlorat anseende hos kunder, ägare, anställda, myndigheter etc, vilket kan leda till minskade intäkter.

Operativa risker

Operativ risk definieras såsom risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I definitionen ingår även legal risk. Utifrån definitionen kan konstateras att operativ risk omfattar hela bankkoncernen. Kategorisering av operativ risk sker huvudsakligen i följande områden:

- Interna oegentligheter
- Extern brottslighet
- Skada på fysiska tillgångar
- Avbrott och störning i verksamhet och system
- Affärsförhållanden
- Transaktionshantering och processtyrning
- Arbetsförhållanden och arbetsmiljö.

Samtliga väsentliga processer inom bankkoncernen samt bankverksamhet på länsförsäkringsbolag ska genomföra en analys av processens operativa risker. De riskanalyser som genomförs ingår i den totala riskbedömningen enligt Basel-reglerna. Eftersom verksamheten, omgivningen och hotbilden ständigt ändras måste även processerna regelbundet kvalitetssäkras. Detta för att bibehålla riskerna inom bankkoncernens toleransnivå. Riskanalysen är ett av de verktyg som används för att ta fram beslutsunderlag för att åtgärda väsentliga risker. Syftet med analysen är att:

- Identifiera och minska väsentliga operativa risker
- Planera säkerhetsaktiviteter
- Skapa medvetenhet kring operativa risker
- Efterleva Finansinspektionens krav på mätning och värdering av operativ risk.

Varje del i organisationen ansvarar för att en riskanalys årligen utförs, dess genomförande och hantering av resultaten i en åtgärdslista. Modellen för riskanalys baserar sig på:

- Fördefinierade händelser och
- Övriga händelser.

Analysen genomförs normalt i 2 steg:

- Del 1, Riskanalys – Risker definieras och bedöms med avseende på riskens konsekvens och sannolikhet. Riskanalyser genomförs en gång per år.
- Del 2, Åtgärdsplanering – Väsentliga risker ska åtgärdas. Lösningförslag diskuteras och införs. Detta sker löpande i processens arbete för att hantera sina risker.

Incident- och kontinuitetshantering

Bankkoncernen har framställt ett IT-system för rapportering av operativa riskhändelser, incidenter. Till systemet finns möjlighet för samtliga medarbetare att inrapportera eventuella incidenter. Fördelning av incidenter till av Finansinspektionen fastställda incident-

kategorier sker per automatik i systemet. Riskcontrol framställer periodiskt sammanställningar av incidenter i sin rapportering. Incidenthanteringen är en viktig del i bankkoncernens operativa riskarbete. Dels bidrar incidentstatistik till den årliga bedömningen och prognosen av operativ risk, dels ger rapporteringen en möjlighet att snabbt identifiera kritiska problem och agera utifrån dessa. Allvarliga incidenter kan leda till en krissituation. En kris kan exempelvis uppstå på grund av brand, IT-avbrott eller liknande allvarlig händelse. Koncernen arbetar förebyggande för att hindra att denna typ av händelse uppstår. För det fall en allvarlig händelse ändå skulle uppstå finns kontinuitetsplaner framarbetade i verksamheten som ska stödja medarbetare och chefer vid en krissituation. Krisövningar genomförs periodiskt för att säkerställa att planerna är ändamålsenliga.

Modell för bedömning av operativa risker

Bedömning av identifierade operativa risker bygger på en modell som tillämpas genomgående i verksamheten. Varje identifierad risk bedöms utifrån följande grunder:

- Konsekvens – vilken effekt på verksamheten i det fall risken inträffar
- Sannolikhet – hur troligt det är att risken inträffar.

Summan utgör ett riktvärde för den operativa risken. Verksamhetsansvariga inom bankkoncernen ansvarar för genomförande av riskanalyser, identifiering och bedömning av operativa risker, inom ramen för ansvarsområdet. Samtliga medarbetare har ett ansvar för att rapportera incidenter. Verksamhetsansvariga ansvarar för att åtgärda icke tolererbara risker inom ansvarsområdet.

Regelverksefterlevnadsrisk

Regelefterlevnadsrisk (s k Compliancerisk) avser risken att Länsförsäkringar Bank inte följer lagar, föreskrifter, etiska riktlinjer, god sed på marknaden eller andra relevanta regleringar för den tillståndspliktiga verksamheten och därigenom utsätts för risken att drabbas av sanktioner eller andra påpekanden från Finansinspektionen, negativ publicitet i media och/eller ett minskat förtroende från bankens kunder eller övriga intressenter.

Länsförsäkringar Banks interna regelverk innehåller regler för hantering av compliance-risker. Den centrala delen av det interna regelverket är Compliance-instruktionen som beslutas av styrelsen. Syftet med de interna reglerna är att säkerställa att Länsförsäkringar Bank vid var tid uppfyller de krav på kvalitet och uppförande som förväntas av kunder och tillsynsmyndigheter.

Nya kapitaltäckningsregler

Basel III är den nya internationella standard för kapitaltäckning och likviditet vilken antogs av Baselkommittén för banktillsyn i december 2010.

Denna tredje Baselöverenskommelse togs fram som ett svar på de brister i nuvarande regelverk för banksystemet vilka synliggjordes under den senaste globala finanskrisen. Basel III innebär i korthet förstärkta kapitalkravsnivåer, ändringar avseende vad som får tillgodoräknas som kapital, förändrade beräkningar av kapitalkrav, nya regler avseende likviditetsrisk samt införande av ett icke risk-känsligt bruttosoliditetsmått (leverage ratio).

Basel III införs i EU genom CRD IV/CRR

Basel III införs i EU via ett reviderat kapitalkravsdirektiv (CRD IV) och en kapitaltäckningsförordning (CRR) vilken beslutades under 2013 och införs i Sverige utan övergångsperiod. CRR träder ikraft 1 januari 2014 medan CRD IV kommer att träda ikraft efter att det har implementerats i svensk rätt. Direktivet omfattar områden såsom auktorisation av banker, principer för tillsyn (inklusive regler om pelare 2), bolagsstyrning, kapitalbuffertar och sanktioner. Förordningen innehåller mer detaljerade krav avseende exempelvis kapitalbasen, beräkning av kapitalkrav för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk, samt regler om stora exponeringar, likviditet, bruttosoliditet och upplysningskrav. Genom att fastställa detaljerade regler i form av en förordning (CRR) skapas förutsättningar för ett gemensamt regelverk för samtliga banker inom EU.

Kapitalbasen

Kapitaltäckningsregelverket innehåller en översyn av definitionen av kapitalbasen. Detta i syfte att ge banker incitament att hålla mer kapital av högre kvalitet, och därmed skapa bättre förlusttäckning i det finansiella systemet.

Den dominerande formen av primärkapital ska framöver vara stamaktier och/eller balanserade vinstmedel. Kraven för att räkna in instrument i kärnprimärkapitalet är mer restriktiva avdrag från kapitalbasen ska huvudsakligen göras från kärnprimärkapitalet.

Kapitalkrav

Genom införandet av CRD IV/CRR är följande minimikapitalkrav gällande:

- Kärnprimärkapitalrelation på minst 4,5%
- Primärkapitalrelation på minst 6%
- Total kapitalrelation på minst 8% (oförändrat gentemot tidigare gällande regelverk)

Minimikravet avseende kärnprimärkapital och primärkapital kommer gradvis att fasas in för att gälla fullt ut från och med 2019. Regelverket ger dock utrymme för enskilda länder att genomföra en snabbare implementering. I tillägg till minimikapitalkraven ovan tillåter CRD IV även ett antal kapitalbuffertar införs vars syfte är att hantera systemrisk av både cyklisk och strukturell karaktär:

- Kapitalkonserveringsbuffert på 2,5% av riskvägda tillgångar,
- Kontracyklisk buffert på 0 till 2,5% av riskvägda tillgångar
- Systemriskbuffert vars storlek är beroende av bankens betydelse för det finansiella systemet
- Buffert för systemviktiga institut

Samtliga kapitalbufferar ska utgöras av kärnprimärkapital. En överträdelse av någon av dessa buffertar medför en begränsning av bankens möjligheter att dela ut kapital, till exempel genom vinstutdelning eller återköp av aktier, och betala ut rörliga ersättningar till anställda.

Riskvägda tillgångar

För banker som använder en IRK-metod vid beräkning av riskvägda tillgångar för kreditrisk finns i gällande regelverk en övergångsregel som föreskriver att de riskvägda tillgångarna inte får vara lägre än 80 procent av riskvägda tillgångar beräknat enligt Basel I. Denna golvregel förväntades tidigare fasas ut i december 2013, men enligt det nuvarande förslaget från Finansinspektionen förlängs dessa övergångsregler till åtminstone de 31 december 2017. Genom CRD IV/CRR skärps även beräkningen av riskvägda tillgångar för motpartsrisk, exempelvis avseende derivattransaktioner. Finansinspektionen införde även, som en del av den samlade kapitalbedömning (pelare 2) av företag under tillsyn, ett riskviktsgolvet på 15 procent för svenska bolåneportföljer. Då riskviktsgolvet införs som en del av pelare 2 kommer de redovisade kapitalkvoterna inte att påverkas då dessa beräkningar sker enligt regelverket för pelare 1. Golvet innebär att ett institut måste hålla ett större kapital i den mån de inte redan idag själva sätter av kapital som överstiger golvnivån för de svenska bolånen.

Nya regler om likviditetsrisk

Genom CRD IV/CRR införs även nya regler avseende likviditetsrisk, i form av kvantitativa krav på likviditetstäckningsgrad Liquidity Coverage Ratio (LCR) och stabil nettofinansieringskvot Net Stable Funding Ratio (NSFR).

LCR syftar i korthet till att reglera hur mycket likvida tillgångar ett företag behöver hålla i sin likviditetsreserv för att kunna hantera en stressad situation under 30 dagar. Om en bank hamnar i likviditetsproblem ska likviditetsreserven kunna omsättas till likvida medel och på så vis ge banken möjlighet att möta de utflöden som sker under perioden. Kravet utformas genom en kvot som sätter likvida tillgångar i relation till nettokassaflödet under en 30-dagarsperiod av likviditetspåverkande stress.

Sverige har valt att inte invänta EU-reglering avseende likviditetsrisk utan infört kvantitativa krav på LCR för kreditinstitut, värdepappersbolag och finansiella företagsgrupper vars balansomsättning överstiger 100 miljarder kronor. De svenska reglerna gäller från och med 1 januari 2013.

Som komplement till likviditetstäckningsgraden kommer ett mer långsiktigt strukturellt mått, NSFR parallellrapporteras under 2014. Detta mått syftar till att banker i större utsträckning ska finansiera långfristiga tillgångar med långfristiga skulder. Genom att bankerna bättre matchar löptiderna i sin finansiering är tanken att stabiliteten i det finansiella systemet ökas. En slutgiltig utformning av måttet är ännu inte formulerad och kan komma att förändras till dess införande som planeras till 2018.

Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)

Bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess (IKU) är utformad efter de krav som ställs i Baselregelverket liksom de krav som styrelsen ställer på verksamheten och interna behov från en alltmer komplex affärsverksamhet. Regelverket som är riktat mot de finansiella företagens interna kapitalutvärderingsprocesser är principbaserat och övergripande till sin natur. I stor utsträckning innebär detta att Länsförsäkringar Bank har möjligheten, såväl som skyldigheten, att själv utforma sin process och i förlängningen dess omfattning och sofistikeringsnivå. Tillvägagångssätt, genomförande och resultat för bankkoncernen ska årligen rapporteras till Finansinspektionen. CRO i Länsförsäkringar Bank är ansvarig för att driva processarbetet som ska leda fram till en intern kapitalutvärdering för bankkoncernen och ett underlag för affärsplanering och beslut om kapitalmål och kapitalprognos i styrelsen. Dessutom tas ett metoddokument fram som beskriver processen och som ska innehålla minst följande:

- En detaljerad beskrivning av kapitalutvärderingsprocessen och ansvarsområden för denna.
- En detaljerad beskrivning av metoder för beräkningar av totalt kapital som tar hänsyn till Pelare I-risker, Pelare II-risker samt genomförda stresstester.

Processen ska genomföras årligen och minst innehålla följande aktiviteter:

- Genomgång av samtliga risker
- Riskbedömning
- Stresstester
- Kapitalberäkningar

Minst en gång per år ska de grundläggande förutsättningarna för stresstester diskuteras i styrelsen. Denna diskussion ska vara vägledande för verksamhetens fortsatta arbete med stresstester. Arbetet med stresstester utgår från ett antal scenarier och deras påverkan på risken i bankkoncernen.